

1. Sâu đục thân

- Sâu đục thân hay sâu đục cành là thuật ngữ chỉ về bất kỳ những con côn trùng hoặc nhện sống ký sinh ở thân cây, cành cây. Thông thường những loại sâu trùng này là đối tượng gây hại cho nông nghiệp đặc biệt là cây lương thực, cây công nghiệp và cây ăn trái.
- Tác hại: Sâu non đục lỗ vào trong thân gỗ, tạo thành đường hầm ngày càng lớn theo sự phát triển của nó, phá huỷ phần giác gỗ. Cành bị sâu đục khô héo và chết. Sâu đục thân phá hại cây từ 2–10 năm tuổi. Sâu đục thân hại ngô trong suốt quá trình sinh trưởng và hại ở tất cả các bộ phận từ thân, lá, bắp. Khi cây còn nhỏ, sâu đục vào nõn làm chết điểm sinh trưởng. Khi cây lớn sâu đục vào thân làm cản trở quá trình vận chuyển các chất dinh dưỡng, nếu gặp gió bão cây sẽ bị gãy. Khi trở cò sâu đục vào cò làm gãy cò, đục vào bắp làm thối bắp, thường gây ra triệu chứng nõn héo(thời kỳ đẻ nhánh) và bông bạc(thời kỳ đòng trổ).
- Để hạn chế mức độ gây hại của sâu đục thân lên cây trồng, mang lại một mùa vụ năng suất chất lượng, bà con nông dân cần có những giải pháp từ sớm để ngăn cản và triệt tiêu sự sinh sản của bướm.

2. Ruồi vàng

- Ruồi vàng là một trong những loại côn trùng gây hại phổ biến nhất trong ngành nông nghiệp, đặc biệt là đối với các loại cây hoa ăn quả. Loài côn trùng đáng ghét này không chỉ gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến năng suất cây trồng, mà còn làm giảm chất lượng sản phẩm, gây thiệt hại kinh tế lớn cho người trồng trọt.
- Ruồi vàng là loài côn trùng gây hại rất nhiều đối với cây trồng và sức khỏe con người. Sau khi nở, ấu trùng (dòi) sẽ ăn sâu bên trong quả, âm thầm ăn phần thịt quả. Quả bị tấn công không chỉ mất đi hương vị thơm ngon mà còn ảnh hưởng đến năng suất và chất lượng của cả vụ mùa.
- Môi trường vườn cây rậm rạp, ẩm ướt được xem như là điều kiện lý tưởng cho ruồi vàng sinh sản và phát triển. Cây cối um tùm không được cắt tỉa thường xuyên, kết hợp với độ ẩm cao cũng góp phần thúc đẩy quá trình sinh sản, khiến số lượng ruồi vàng tăng lên nhanh chóng.
- Theo nghiên cứu, ruồi vàng là loài côn trùng không hề thích mùi hương của lá lốt và cây thơm ổi. Chính vì vậy, bạn có thể áp dụng ngay cách diệt ruồi vàng đơn giản bằng lá lốt và cây thơm ổi.
- Bạn có thể sử dụng thuốc diệt ruồi như “Vizubonr-D” hoặc các loại bả và tấm dính. Thuốc diệt ruồi được trộn với chất dẫn dụ và tẩm vào bông, vải rồi treo lên cây. Bả và tấm dính được treo lên cây để thu hút và tiêu diệt ruồi vàng.

3. Rầy nâu

- Rầy nâu dùng vòi để chích hút nhựa cây làm cho cây lúa bị khô héo. Khi rầy nâu chích vào lúa, chúng để lại trên lá, thân một vết nâu cứng, cản trở sự luân chuyển nước và chất dinh dưỡng làm thân, lá bị khô héo. Mật độ cao gây ra hiện tượng cháy rầy.
- Trưởng thành màu nâu có 2 dạng cánh: Cánh dài phủ kín bụng (h.1) và cánh ngắn phủ khoảng 2/3 thân (h.4). Hai dạng cánh này đơn thuần là sự biến đổi về hình thái, thể hiện điều kiện môi trường thuận lợi nhiều hay ít. Nếu môi trường bình thường sẽ xuất hiện cánh dài với tỉ lệ đực cái là 1:1, còn trong điều kiện môi trường thuận lợi thì xuất hiện rầy cánh ngắn với tỉ lệ đực cái là 1:3.
- Biện pháp phòng trừ: Dùng giống kháng hoặc ít nhiễm rầy. Nếu thuận lợi nên dùng giống ngắn ngày thay cho giống dài ngày. Không bón phân đạm quá nhiều, không sạ cây quá dày. Gieo cây tập trung, không gieo cây lệch thời vụ chính quá

nhiều. Hạn chế tối đa việc dùng thuốc trừ sâu, nhất là vào giai đoạn đầu vụ để bảo vệ nguồn thiên địch của rầy. Tạt dầu vào gốc lúa ở những ruộng lúa cao, khó phun xịt. Khi lúa 4-5 tuần tuổi, có nơi thả cá rô phi, cá mè để diệt rầy nâu.

4. Muỗi hành

- Sâu non muỗi hành (hay còn gọi là sâu năn) di chuyển lên phần giữa của bẹ và thân, rồi xâm nhập vào đỉnh sinh trưởng, tại đây sâu cắn phá, gây hại và thải ra chất độc có trong nước miếng làm gốc bẹ lúa phồng to, bên trong rỗng, sau đó đọt lúa phát triển bất thường thành ống như lá hành có màu trắng nhạt, rộng khoảng 1cm, dài 10 – 30cm, đầu ống hành được bịt kín do mô lá tạo thành.
- Ống hành xuất hiện khoảng một tuần sau khi muỗi xâm nhập. Tép lúa bị hại không cho bông (gié) nhưng lúa có thể mọc chồi mới để bù lại. Triệu chứng lúa do muỗi hành gây hại giống như lúa bị hạn, bệnh do virus (bệnh vàng lùn, bệnh Tungro), sâu đục thân, ngộ độc thuốc trừ cỏ 2,4D. Muỗi hành chỉ gây hại từ giai đoạn mạ đến cuối đẻ nhánh, trước khi có đồng.
- Phòng trừ : Vệ sinh đồng ruộng, diệt sạch cỏ dại, cỏ bờ. Bẫy đèn: Theo dõi muỗi hành để phòng trừ đúng lúc (phun thuốc ngay khi muỗi ra rộ). Không sạ, cấy dày. Bón đầy đủ, cân đối NPK, không bón thừa đạm giai đoạn đẻ nhánh. Bảo vệ thiên địch (ong ký sinh), không phun thuốc trừ sâu sớm. Thăm đồng thường xuyên, nếu có muỗi hành, có thể tháo nước phơi ruộng để hạn chế lây lan.

5. Sâu cuốn lá

- Triệu chứng: Lá lúa bị cuốn, ấu trùng cắn phần mô trong ống lá chừa lại biểu bì tạo ra những sọc trong và trắng theo chiều dọc của phiến lá. Mỗi phiến lá có thể có nhiều sọc bị cắn phá .
- Đặc điểm hình thái: Trưởng thành sâu cuốn lá (ngài) có màu vàng rom, kích thước thân dài 8 – 10 mm. Khi đậu cánh xếp hình tam giác, cánh trước màu tro có rìa cánh màu đen đậm, trên cánh trước có 3 đường ziczac cắt ngang. Cánh sau có 2 đường ziczac, đường mép dài, đường gốc ngắn. Mép ngoài của cánh có viền màu nâu sẫm hoặc xám.
- Biện pháp phòng trừ : Vệ sinh đồng ruộng, làm sạch cỏ dại. Điều chỉnh mật độ cấy hợp lý (<120kg/ha). Sử dụng phân bón hợp lý, đặc biệt phân đạm vừa phải. Thành phần thiên địch của sâu cuốn lá nhỏ hiện nay rất lớn trên đồng ruộng, do vậy cần điều tra đánh giá vai trò của thiên địch trước khi dùng thuốc. Không nên xịt thuốc trong giai đoạn 40 ngày đầu sau khi sạ.

6. Nhện dẻ

- Nhện gié gây hại ở tất cả các bộ phận trên cây lúa như gân lá, thân lúa, bẹ lá, bông và hạt; phát sinh gây hại nhiều trong điều kiện nắng nóng, khô hanh, ít mưa; gây hại nặng trên diện tích lúa thường xuyên bị khô hạn, thiếu nước; chúng gây hại cho lúa bằng cách chích hút nhựa cây để lại nhiều sọc dài màu nâu tím bên ngoài bẹ lá; trên các giống lúa khác nhau thì mức độ gây hại và mật độ nhện cũng khác nhau.
- Nhện gié cư trú và gây hại trên gân chính của lá lúa, vết hại ban đầu thường có hình chữ nhật rõ nét “giống như vết cạo gió”, màu nâu, sau dần có màu nâu thẫm đến màu nâu đen, chiều dài vết bệnh từ 2-15cm. Gân lá bị hại nặng có thể làm cho lá bị gãy gập xuống tại nơi nhện gié chích hút gây hại.
- Biện pháp canh tác: Sau khi thu hoạch lúa, rải rơm đốt đồng trước khi làm đất nếu là vùng thường xuyên có nhện gié xuất hiện; cày ải phơi đất, vệ sinh đồng ruộng, phun thuốc diệt sạch cỏ bờ, lúa chết; bón phân cân đối đạm – lân – kali; bảo vệ thiên địch trong ruộng lúa, một số loại nhện và ong nội ký sinh có khả

năng kiềm chế mật số nhện gié; cung cấp đủ nước cho ruộng lúa vì nhện gié phát sinh gây hại nặng trong điều kiện ruộng khô hạn.

- Biện pháp hóa học: Thường xuyên thăm đồng ruộng, điều tra, phát hiện, theo dõi diễn biến gây hại của nhện gié, nhất là giai đoạn cuối đẻ nhánh - đứng cái - đòng - trổ - chín, thời kỳ lúa giai đoạn cuối đẻ nhánh, nếu thấy 5% số dảnh bị hại có vết thâm cạo gió hình chữ nhật, chạy dọc bẹ lá lúa, trên gân lá lúa, thì cần phải tiến hành phun phòng ngay. Đồng thời, vào thời kỳ trước trổ 5-7 ngày thấy 3-5% số dảnh bị hại thì cần phun trừ bằng bộ thuốc hóa học, sử dụng ngay thuốc bảo vệ thực vật đặc trị nhện gié nằm trong danh mục thuốc bảo vệ thực vật được phép sử dụng tại Việt Nam có chứa các hoạt chất: Quinalphos, propargite, fenpropathrin, fenitrothion, hexythiazox, fenpyroximate,... có trong một số tên thương phẩm: Kinalux 25EC, Comite 73EC, Kinagold 23EC, Ortus 5SC, Danitol-S 50EC,...

7. Sâu bướm

- Nhìn bề ngoài, sâu bướm là những sinh vật nhỏ bé và được biết đến là loài rất 'háu đói'. Chúng có ăn ngấu nghiến một lượng lớn lá cây trong một giai đoạn vòng đời thường chỉ kéo dài vài tuần. Con số thống kê cho thấy, mỗi con sâu bướm đã tiêu thụ một lượng thức ăn lớn gấp 27.000 lần trọng lượng cơ thể của nó trong suốt vòng đời.

8. Bọ trĩ

- Sâu đục quả, trưởng thành là một loài bướm, toàn thân và cánh màu vàng, trên cánh có nhiều chấm đen. Con cái hoạt động vào ban đêm, đẻ trứng rải rác ở gần cuống (hoặc trên thân) của những trái còn non. Sau khi nở sâu non đục vỏ trái chui vào bên trong để ăn phá phần thịt trái. Sâu tấn công và gây hại từ lúc trái còn rất nhỏ (trái bằng ngón tay cái) đến trái lớn, sắp thu hoạch và thiệt hại nặng nhất vào lúc trái sắp thu hoạch. Khi bị sâu hại, trái thường bị thối rất nhanh.
- Biện pháp phòng trừ: Vệ sinh vườn trồng, thường xuyên thu, hái và đem tiêu hủy toàn bộ trái rụng trên mặt đất và trái còn đeo trên cây vì là nơi dòi, sâu non lưu tồn. Sử dụng bẫy màu vàng để hấp dẫn ruồi; Sử dụng bẫy ViZubon- D dẫn dụ ruồi đục (đặt 5 - 10m/1 bẫy).
- Bao quả là biện pháp hữu hiệu nhất, bao quả từ khi còn non cho đến lúc thu hoạch để ngăn chặn sâu, ruồi đục quả và các loại côn trùng gây hại khác như rệp, bọ xít.... Sử dụng bao chuyên dùng và bao khi quả có đường kính từ 5- 7cm. Trước khi bao quả cần phun thuốc để trừ một số đối tượng trên quả như ruồi, sâu đục quả, nhện các loại, một số nấm bệnh trên quả; có thể kết hợp các loại thuốc sau: Virtako 40WG+ Amistar Top 325SC hoặc Dylan 2EC+ Amistar Top 325SC,... phun ướt quả, sau khi phun 5- 7 ngày tiến hành bao quả.

9. Sâu xanh

- Sâu xanh ăn lá là một loài côn trùng gây hại, làm ảnh hưởng đến ngành nông nghiệp, nó thuộc họ Pyralidae (hay còn được gọi là sâu bướm). Nguồn gốc xuất phát của chúng là miền Nam châu Á ở những khu vực nhiệt đới và cận nhiệt đới như là nó thường xuất hiện dày đặc ở Bình Dương,... Loài sâu này thông thường chủ yếu gây hại cho các loại rau củ quả, cây họ bầu bí, dưa leo và các loại hoa canh cảnh,....
- Để tránh tình trạng mùa màng bị thiệt hại kéo dài thì chúng ta phải luôn tìm ra những phương pháp giải quyết phù hợp và thực hiện đúng kỹ thuật. Ngày nay, có rất nhiều thuốc trừ sâu xanh ăn lá hiệu quả cao được cho ra mắt trên thị trường, chúng ta cùng nhau đánh giá xem cách trị sâu xanh ăn lá nào hiệu quả nhất nhé !

10. Sâu tơ

- Trưởng thành sâu tơ hoạt động chủ yếu vào ban đêm. Ngài hoạt động mạnh nhất từ chập tối đến nửa đêm. Mỗi ngài cái đẻ trung bình 10-400 quả trứng. Trứng được đẻ phân tán hay thành cụm dưới mặt lá, hai bên gân lá hay chỗ lõm dưới lá. Sâu non có 4 tuổi, sâu mới nở sống tập trung, từ tuổi 2 trở đi sâu ăn thịt lá để lại biểu bì tạo thành các đốm trong mờ. Ở tuổi lớn sâu bắt đầu ăn mạnh làm thủng lá chỉ chừa lại gân lá.
- Sâu tơ là loại sâu gây hại nguy hiểm nhất trên rau họ thập tự khi tấn công vườn rau, chúng tạo ra những lỗ thủng trên lá rau, làm lá rau xơ xác. Sâu tơ gây hại đặc biệt nghiêm trọng ở giai đoạn rau mới trồng, sâu non mới nở đục lá tạo thành rãnh, ở tuổi lớn sâu tơ ăn toàn bộ biểu bì khiến lá bị thủng lỗ chỗ. Mật độ cao sâu ăn hết thịt lá chỉ còn trơ lại gân lá làm giảm năng suất rõ rệt. Sâu non cũng ăn các bắp cải đang phát triển làm bắp cải biến dạng goác không thể cuốn bắp, tạo điều kiện cho bệnh thối nhũn phát triển.
- Biện pháp canh tác: Bố trí thời vụ thích hợp. Luân canh với cây trồng không cùng ký chủ như lúa, ngô... nên trồng xen với cây họ cà, hành, tỏi... để xua đuổi trưởng thành đến đẻ trứng. Nên tưới rau bằng vòi phun mưa vào buổi chiều mát để ngăn cản việc giao phối của trưởng thành và rửa trôi bót trứng, sâu non. Sau khi thu hoạch phải dọn sạch tàn dư của cây, đưa ra khỏi ruộng tiêu hủy hoặc ủ làm phân bón để tiêu diệt trứng, sâu non...